

Šialená Svetománia

školský informatívny časopis

REFERÁTY

REFERÁTY

PRÍRODA	HISTÓRIA	POČÍTAČE
 <p>Najchladnejšie miesto na zemi - ANTARKTÍDA</p>	 <p>Enzo Ferrari vybral správneho chlapíka - L. DE MONTEZEMOLO</p>	 <p>Predstavenie veľmi užitočnej telekomunikačnej služby - INTERNET</p>

www.svetomania.host.sk

ROZHOVOR s Maťom Skákalom

Koniec sveta v roku 2019?

Enzo Ferrari a jeho Ferrari
Fossetov let okolo sveta

A ĎALŠIE...

Kto bol Milan Hodža?
Kto bol Milan Hodža?

Šialená Svetománia

Číslo 6,
september 2002
Cena: 6,- Sk,
pre predplatiteľov
5,- Sk

VYDAVATEĽ:

RNA a. s.

RIADITEĽ:

Nandy

ZÁSTUPCA RIADITEĽA:

Adam

ŠÉFREDAKTOR:

Rišo

REDAKTORI:

Nandy, Adam

AUTOR:

Rišo

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Rišo

PREKLADATEĽIA

A JAZYKOVÍ REDAKTORI:

Naši rodičia

FINANČNÍK:

Nandy, Adam

TLAČ:

Adam

ON-LINE:

www.svetomania.host.sk

richard88@kiwwi.sk,

ICQ: 151928860

WEBMASTER:

Rišo

ADRESA REDAKCIE:

Poštová ul., 811 01

Bratislava 1,

Tel.: 02/54131268

E – mail: richard88@kiwwi.sk

PREDPLATNÉ:

Nandy, Adam

CENA 1 ČÍSLA:

6,- Sk

NÁKLAD:

50 ks

Redakcia si vyhradzuje
právo na úpravu
čitateľských príspevkov
a poskytnutí rozhovoru.
Vaše listy a poskytovanie
rozhovoru obsahujúce
hrubé nadávky, urážky
a napádanie našej
konkurencie
neuverejňujeme.

©RNA a.s.

Uzavierka dňa: 20. 9.
2002
17:10

Prázdniny za nami

Tak a je to za nami. Celé prázdniny môžeme zavrieť kdesi do spomienkovej knihy. Je tu škola a s ňou aj nové číslo časopisu Šialená Svetománia. Školský rok sme začali v škole s novým názvom. Je to prinavrátene úspešného človeka, ktorý zomrel v USA a vrátil sa až po päťdesiatich rokoch. **ZŠ Dr. Milana Hodžu** – takto znie názov našej „novej“ školy.

Milan Hodža bol:

- minister unifikácie zákonov (1919-1920),
- minister poľnohospodárstva (1922-1925),
- minister školstva (1926-1929),
- minister poľnohospodárstva (1932-1934),
- ministerský predseda (1935-1938), od 18. decembra 1935 do 29. februára 1936 bol aj krátkodobo ministrom zahraničných vecí.čísle. Viacej informácií je na strane 3.

Možno si niektorí z vás všimli, (alebo aj nevšimli), urobili sme drobné úpravy, dúfame že k lepšiemu. Je tu aj väčšie písmo, ale to neznamená menej textu – práve naopak.

Webportál Svetománia.sk tiež prešla grafickou úpravou a teraz tam nájdete skoro všetko: databázy všetkých čísel, rozhovorov, článkov a podobne. A po Z.

Ale dost' propagandy! Prejdime k dnešnému číslu. V tomto vydaní nájdete len jeden rozhovor a to s Maťom Skákalom. Boli prázdniny, takže sme nemali dostatok času na prípravu rozhovorov. Ale nabudúce už bude viac. Verte nám!

Zo slohových prác tu nájdete niečo o histórii zakladania stajne Ferarri, Čo je to internet, o Antarktíde a fakty o sile a pohybe. Novinkou je aj rubrika Svet 2002 (zaujímavosti), ktorá sa rozšírila na dve strany. Zvyšok je venovaný celebritám a zábavnej rubrike Funny.

Zostaňte s nami
Redakcia

REFERÁTY:

STR 6.: História – Enzo Ferrari vybral správneho chlapíka

STR 8.: Príroda – Antarktída

STR 9.: PC – Všetko je na webe

STR 10.: Fyzika -

Odteraz budeme chodiť do školy Milana Hodžu

Koncom júna sa na Národný cintorín v Martine vrátia pozostatky jedného z najvýznamnejších politických predstaviteľov slovenského národa, turčianskeho rodáka, Milana Hodžu. Je symbolom modernej politiky a otvorenosti voči svetu. Je dôkazom schopnosti Slovákov presadiť sa v európskom aj svetovom kontexte.

Základná škola na Palisádach od 3. septembra 2002 opäť nesie čestný názov Základná škola Dr. Milana

Hodžu. Škola niesla jeho meno v rokoch 1937 – 1948. Pamätnú tabuľu prišiel odhaliť pán predseda vlády **Mikuláš Dzurinda**, do školy zavítali aj exprezident **Michal Kováč** a starosta Starého mesta **Andrej Ďurkovský**.

Hodža pochádzal z chudobnej rodiny evanjelického farára, kde sa však kládol dôraz na vzdelanie a národné uvedomenie. Okrem rodnej slovenčiny sa postupne naučil ovládať maďarčinu, nemčinu, angličtinu, srbochorvátčinu, rumunčinu, francúzštinu a poľštinu. Tieto komunikačné schopnosti podporené rečníckym talentom a rozsiahlymi znalosťami v oblasti humanitných vied vytvárali predpoklad pre jeho neskoršiu dráhu novinára a politika. V politickom živote vystupoval ako aktivista a realista. Svoju víziu pozdvižnutia Slovenska načrtol už ako 25-ročný v úvodníku ním vydávaného Slovenského týždenníka:

"Tak myslíme, že jestli z nás Slovákov má dačo byť, neslobodno sa nám spoliehať na niekoho iného a na nič iné, ale len na našu vlastnú prácu a svoj rozum. Vždy nám bude na ume i to, že Slovákom až potom zkvitne šťastnejšia doba v politike a vo všeobecnom pokroku, keď budú hospodárski silní a neodvislí."

Ako dvadsaťsedemročný sa stal poslancom uhorského parlamentu. Presadzoval program demokratizácie uhorského politického života a dôsledne bojoval proti narastajúcej maďarizácii. Bol obávaný rečník a britký polemik. Pred vojnou úzko spolupracoval s následníkom trónu **Františkom Ferdinandom** na príprave transformácie monarchie. Počas Československej republiky v rokoch 1918-1938 zastával viaceré ministerské funkcie a jeho kariéra kulminovala v rokoch 1935-1938, keď ako prvý Slovak v dejinách sa stal ministerským predsedom vlády. V emigrácii sa zasadzoval za obnovenie československej štátnosti a rozvinul víziu spolupráce stredoeurópskych krajín, ktorá v mnohom predznamenovala európske integračné procesy. Možno je aj v tom symbolika, že sa Hodža na Slovensko vracia, v čase keď aj ono má pred sebou jasnú vyhlídku členstva v Európskej únii.

Komunistický režim sa štyridsať rokov snažil vymazať Milana Hodžu z pamäte národa. Aj preto nebolo možné naplniť jeho pranie byť pochovaný na Slovensku. Prevezenie jeho ostatkov z Českého cintorína v Chicagu do Martina je teda aj istým aktom historickej spravodlivosti. Zároveň to, dúfame, bude impulzom pre mnohých k bližšiemu zoznámeniu sa s Hodžovým životom a politickým odkazom. ■

VĽAVO: Ilustračné foto

VPRAVO: Premiéri SR a bývalý z ČR Miloš Zeman po odhalení tabuľy pred vilou Milana Hodžu 30. marca. 2002

Radšej chce byť programátorom

Kvôli nedostatku času sme aspoň oslovili nášho kamaráta Maťa Skákalu.

Aké sú tvoje záľuby?

Maťo: Šport, jazyky a PC

Redakcia: Jednoduché, že?

A aký je tvoj najobľúbenejší predmet?

Maťo: Matematika

Čo ti nikdy nesmie chýbať?

Maťo: Mobil

Hrm! Kto sa ti viac páči – chalani alebo baby?

Maťo: Baby

Čím by si chcel byť?

Maťo: Programátorom

Na akom jedle si najviac pochutnávaš?

Maťo: Mc Donald's – Big Mac Menu

IQ: Koľko nazbieral Michael Schumacher bodov za celú históriu v F1?

Maťo: To mi je jedno, lebo ich už má dosť

Redakcia: Aktuálne po VC Talianska má 929b

Tvoja najobľúbenejšia učiteľka?

Maťo: P. uč. Šrolová a p. uč. Šimková

Tvoja najlepšia a najhoršia vlastnosť?

Maťo: Najlepšia: Som kamarátsky

A najhoršia: Som tvrdohlavý

Si známi tým, že často v škole chýbaš. Prečo?

Maťo: Lebo musím hrať tenisové turnaje, alebo idem k lekárovi

Koľkaté miesto obsaduješ v tenisovom rebríčku?

Maťo: V minulom roku som obsadil 19. priečku

Redakcia: Slušné miesto!

Aký je to rebríček?

Maťo: Bratislavský, v mojom ročníku

Na akú školu pôjdeš po tejto?

Maťo: Na gymnázium, Tomášiková ul. ■

Vizitka Maťa Skákalu:

Narodil sa: 1.2.1989

e-mail: Skakala.Martin@atlas.sk

Hobby: šport a počítače

Oblíbené vozidlo: Volvo

Oblíbená hudba: medodické, techno

Oblíbený TV relácia: Steb by Steb

Oblíbený herec/herečka: Tom Hanks a Jeniffer Aniston

Oblíbené jedlo: pizza

Oblíbený nápoj: Fanta

Oblíbená kniha: Pán Prsteňov

Fossetov úspešný let okolo sveta

Dnes si už možno málokto spomenie na bratov Montgolfiérovcov, ktorí v roku 1783 ako prví ľudia vyslali do vzduchu teplovzdušný balón. Svoj pokus ešte v ten istý rok zopakovali a do balóna nasadili kačicu, kohúta a ovcu. Po ôsmich minútach letu sa posádka v poriadku vrátila na Zem. Bol to dôkaz, že balón naplnený horúcim vzduchom nie je iba fantázia. Po 219-stich rokoch od prvého pokusu bratov Montgolfiérovcov človek konečne sólovo obletel Zem bez medzipristátia. A vy určite viete, že hovorím o **Stevovi Fossetovi**.

58-ročný dobrodruh z Chicaga sa na cestu vybral v balóne Spirit of Freedom, teda Duch slobody. Steve odštartoval 19. júna v západnej Austrálii, odtiaľ letel na východ cez južné Tichomorie, južnú Ameriku, južný Atlantik a Južnú Afriku, a cez Indický oceán sa znovu dostal do Austrálie. Zemeguľu obletel už 2. júla, avšak ešte ďalšie takmer dva dni musel stráviť vo vzduchu a čakať na dobrý vietor, aby mohol pristáť. Pár hodín predtým ešte hasil na palube požiar, pretože sa uvoľnila hadica horáka. Ani pristátie nebolo príjemné – Stevovi sa nepodarilo vypustiť z balóna všetko hélium, takže sa ho pri dotyku so Zemou znovu zmocnil vietor a asi 20 minút ho vláčil. Po 3 kilometroch sa balón zastavil a Steve konečne cítil pevnú pôdu pod nohami. „*Toto je skvelé miesto na pristátie balónom!*“ hovorí nadšene Steve Fossett. „*Trochu sme boli nešťastní zo smeru vetra. Je to široko otvorený priestor bez elektrických drôtov. Drôty sú záhubou pre balóny, pretože kvôli nim vybuchujú nádrže – ale toto je skutočne skvelá krajina!*“

Steve preletel vyše 31 tisíc kilometrov. Práve pre dĺžku letu niektorí jeho rekord spochybňujú. Upozorňujú, že Zem okolo rovníka meria 40 tisíc kilometrov, a teda Steve si svoj let skrátil. Fossetov tím ale namietá, že na oblet okolo Zeme nie sú presné pravidlá. Treba dodržať zásadu, podľa ktorej let nemôže byť okolo pólů, avšak nemusí kopírovať rovník. Let musí preťať všetky poludníky a musí byť dlhší než polovica rovníka – a to Steve splnil. „*Lietat' v balóne je vlastne úžasným zážitkom,*“ hovorí Steve Fossett. „*Určite si aj veľa z vás vyskúšalo letieť v teplovzdušnom balóne, vykláňali ste sa z neho, pozorovali ste terén, oceány alebo oblaky. Je to skvelý zážitok, pohybovať sa v balóne, a v mojom prípade pohybovať sa veľmi rýchlo, mňajúc pritom kontinenty a oceány. Na jednej strane je to oddych, pretože máte dosť času robiť si svoju prácu, ale na strane druhej je to aj napätie – musíte byť totiž pripravení čeliť rôznym nebezpečenstvám. Napríklad ja som ich zažíval prakticky denne, týkali sa prístrojov v balóne, ktoré potrebovali okamžitú opravu.*“

Steve nežije iba najnovším úspechom, naopak – už myslí na ďalšiu prácu: „*V súčasnosti pripravujem – vlastne, spolupracujem s NASA, našou vesmírnou agentúrou – let klzáka do stratosféry. Ja a môj kopilot budeme potrebovať tlakuvzdorný skafander, niečo podobné ako majú kozmonauti. Projekt zrealizujeme na juhu Nového Zélandu koncom júla, prípadne v auguste.*“

Tak ako v biznise, aj vo voľnom čase ide Steve tvrdo za svojím cieľom. Je držiteľom rekordov v leteectve, jachtingu, plávaní, horolezectve a v pretekoch psích záprahov. Hoci sa mu sólový oblet Zeme bez medzipristátia 5-krát nepodaril, nevzdal sa a skúsil to aj na šiesty krát. K rekordu mu blahoželali aj Švajčiar **Bertrand Piccard** a Brit **Brian Jones**, ktorí pred tromi rokmi ako prví ľudia na svete obleteli v balóne Zem. Steve ich výkon ešte zdokonalil, pretože dokázal to isté, ale sám.

Balón Spirit of Freedom umiestnia na čestné miesto v Smithsonianovom inštitúte vo Washingtone, hneď vedľa lietadla Spirit of St. Louis, v ktorom **Charles Lindbergh** v roku 1927 ako prvý človek na svete preletel Atlantik.

Budeme do vesmíru cestovať výťahom?

Národný úrad pre leteectvo a vesmír (**NASA**) chce umožniť cestu do vesmíru aj ľuďom, ktorí nemajú poruke milióny dolárov ako prvý vesmírny turista **Denis Tito**.

Na prvý pohľad vyzerá všetko poriadne pritiahnuté za vlasy: Vesmírni turisti pocestujú do kozmu v kabíne zavesenej na lane, ktoré bude pripevnené na asteroide obiehajúcom okolo Zeme. Druhý koniec lana bude uviazaný na niekoľko kilometrov vysokej veži stojacej v blízkosti rovníka, informuje britský časopis **New Scientist**.

„*Možno sa nám to podarí zrealizovať na konci tohto storočia,*“ hovorí **David Smitherman** z Marshallovho centra NASA. Najväčšou technickou výzvou je lano: Musí niesť nielen kabínu, ale aj hmotnosť samého seba. Hmotnosť lana by bola enormná, pretože by muselo byť dlhé asi 47.000 kilometrov. Okrem toho musí byť vyrobené z materiálu, ktorý je aspoň 30-krát pevnejší v ťahu než oceľ.

Kabína, ktorá by putovala po lane do vesmíru, by do svojho cieľa dorazila asi za 18 hodín. Vedci odhadujú, že náklady na takýto spôsob dopravy do kozmu by sa znížili zo súčasných 22.000 dolárov na kilogram váhy na 1,5 dolára.

Arthur Clark, vedúci druhej pracovnej skupiny NASA, má na realizovateľnosť nápadu takýto názor: „*Výťah do vesmíru postavíme asi 50 rokov po tom, čo sa ľudia prestanú tomuto nápadu smiať.*“

Koniec sveta v r. 2019?

Uhorková sezóna v médiách je situácia, keď nie je o čom písať, nie je čo vysielat' a všetci sú na dovolenkách. V takejto situácii sa najlepšie darí rôznym fámam a poplašným správam. Medzi také môžeme – našťastie – zaradiť aj správu o konci sveta, ku ktorému malo dôjsť 1. februára 2019. V tento deň sa s našou planétou mal zraziť asteroid 2002 NT7, čo by s veľkou pravdepodobnosťou viedlo k celoplanetárnej katastrofe.

Asteroid má v priemere 2 kilometre, obieha okolo Slnka raz za 837 dní a o 17 rokov sa jeho dráha pretne s obežnou dráhou Zeme prekliato blízko našej rodnej planéty.

„Beriem to vážne, pretože vieme, že v minulosti sa takéto udalosti stávali,“ hovorí **Lucy McFaddenová z University of Maryland**, ktorá by v roku 2004 mala byť členkou posádky raketoplánu. „V roku 1994 sa ocitla na kolíznej dráhe s Jupiterom jedna kométa. A naozaj sa s Jupiterom zrazila. Zistili sme to dva roky pred zrážkou a sledovali sme aj samotnú zrážku. Stalo sa to v priebehu uplynulých šiestich rokov, takže vieme, že sa to naozaj môže stať.“

Dopad kilometrového asteroidu by mohol vyhubiť štvrtinu obyvateľov Zeme.

„Je veľmi pravdepodobné, že nás ten asteroid nezasiahne a budeme sa môcť uvoľniť,“ hovorí astronóm **Robin Scagell**. „Je tu však malé riziko – povedzme šanca jedna k desiatim – že by sa mohol priblížiť buď tak, že sa s nami zrazí, alebo že nás aspoň poriadne vystraší.“

Podľa štatistickej pravdepodobnosti zasiahne Zem každých 100 miliónov rokov asteroid s priemerom až 6 kilometrov. Dopad takéhoto telesa má na celú planétu ničivé účinky. To bola zrejme aj príčina vyhynutia dinosaurov pred 65-imi miliónmi rokov.

V júni napríklad preletel asteroid, veľký asi ako futbalové ihrisko, len 120 tisíc kilometrov od Zeme. Jeho dopad by mal podobné následky ako výbuch veľkej jadrovej bomby.

Astronómia používa – najmä na zlepšenie komunikácie s verejnosťou – takzvanú turínsku stupnicu. Je to obdoba Richterovej stupnice sily zemetrasenia a určuje riziko hrozacej zrážky s príslušným asteroidom. Stupnica siaha od nuly po desiatku, pričom nula znamená nulové riziko pre našu planétu, osmička až desiatka zasa miestnu, regionálnu či celosvetovú deštrukciu. Asteroid 2002 NT7 získal na tejto stupnici hodnotenie jedna: a z toho vznikol poplach, že nám hrozí zrážka.

Keby šlo o naozaj vážny prípad, zrejme by sme si s ním vedeli poradiť pri využití súčasného stavu poznania a technológií. Hollywood takúto tému spracoval vo filmoch Armageddon a Drvivý dopad.

„Dokonca i s dnešnými technológiami, ak sme dostatočne včas varovaní – 5, 10 či 15 rokov vopred – vieme niečo urobiť, aby sme takýto objekt odchýlili z dráhy, na ktorej sa môže zraziť so Zemou,“ hovorí poslanec britského parlamentu **Lembit Opik**.

Jedným z unikátnych riešení by mohlo byť natieranie asteroidov bielou farbou (vid' augustové vydanie časopisu **Quark**). Tým by sa asteroid zahrieval menej než predtým a táto zmena by za dlhší čas nakoniec viedla k zmene dráhy.

Na včasné varovanie slúžia projekty sledovania objektov letiacich v blízkosti Zeme.

„Aj v minulosti k nám mierili asteroidy,“ dodáva Lucy McFaddenová. „Ale ak zistíme ich smerovanie a ak zistíme ich obežnú dráhu, tak zvyčajne z takéhoto zoznamu vypadnú. Je málo pravdepodobné, že zasiahnu Zem. A to isté sa stane asi aj s týmto asteroidom.“

Týždeň strachu z konca sveta sa nakoniec skončil. Vedci v Laboratóriu pre prúdový pohon NASA po prepočítaní dostupných dát nakoniec vylúčili kolíziu tohto asteroidu so Zemou. Jednotka na turínskej stupnici sa zmenila na nulu. Tentoraz sme unikli osudu dinosaurov. ■

Enzo Ferrari vybral správneho človeka

Schumi vyhral VC Francúzka a tým pádom sa stáva už po piaty krát majstrom sveta. Týmto sa môže vyrovnáť legendárnemu **J. M. Fangiovi**. Schumi a jeho Ferrari ovládli F1 a už neostáva nič iné, ako pozerať Schumiho „nudné“ víťazstvá, kým v minulosti to bolo oveľa napínavejšie - tituly získavali **Ayrton Senna, Mika Hakkinen, Jacques Villeneuve** a mnoho ďalších. A musím vám povedať, že o titul sa nebojovalo tak ľahko ako Schumimu v súčasnosti.

Ako vlastne začala história Scuderie Ferrari?

Zakladateľ tejto spoločnosti bol **Enzo Ferrari**, ktorý si zapaloval svoju obľúbenú cigaru a myslel na víťazstvá. Oslavy ho nezaujímali. Komunikácia Enza Ferrariho s ľuďmi bola zložitá. Kto si však získal jeho priazeň, ten mohol počítať so šťastím. K takým patrili aj **Luca Di Montezemolo**, súčasný prezident Ferrari.

A ako sa tam vlastne dostal? „*Je to príbeh*“. – hovorí Montezemolo. mladý pretekár na autokárách. Raz ho stanica pozvala, aby odpovedal na že na víťazstvo netreba len šťastie, konštruktérov a mechanikov. Enzo Lucianovi cez živé vysielanie, chcel časy Ferrari, keď Enzo menoval a neskôr na prezidenta. V červených jazdci ako napríklad **Niki Lauda, Reutemann** a mnoho iných. **Schumacher**, ktorý sa prednedávnom Takže bol to práve on, Montezemolo, stajňu s 360 miliónovým ročným Scuderia Ferrari pred ostatnými

veľmi zvláštny príbeh – krásny V minulosti bol celkom dobrý talianská populárna rozhlasová otázky o motorizme. Vždy hovoril ale aj tvrdú prácu jazdca a jeho Ferrari program počúval. Zavolať ho spoznať. A vtedy sa začali zlaté Lucianu na tímového manažéra kokpitoch prestriedali sedadlá takí **Clay Regazzoni, Carlos** A nakoniec je tu **Michael** stal už po piaty krát majstrom sveta. ktorý vytiahol Ferrari na špičkovú príjmom (v dolároch). Teraz má už veľký náskok.

Preto ak môžu, chcú dosiahnuť ďalšie rekordy, s ktorými to ale už preháňajú. Šéf tímu **Jean Todt** chcel mať Schumiho titul majstra čo najskôr. Až tak, že na VC Rakúska prikázal v poslednej zákrute pred cieľom vedúcemu kolegovi Barichellovi, aby pustil za sebou idúceho Schumiho. Toto neférové rozhodnutie Ferrari vyvolalo škandál. Všetci diváci na okruhu chceli späť svoje peniaze. Pritom jedna vstupenka stojí okolo 10 000 Sk. FIA si to všimla a udelila pokutu Ferrari, Schumimu, ale aj Barichellovi vo výške „len“ jeden milión dolárov.

Život Enza Ferrariho

Enzo Ferrari sa narodil 18. februára 1898 v severotalianskom mestečku Modena. Otec mu zomrel ešte keď bol dieťa. Preto musel Enzo opustiť školu a musel si ísť zarábať na seba. Bol vynikajúcim pretekárom. V roku 1920 jazdil za Alfa Romeo a neskôr si založil vlastnú stajňu **SCUDERIA FERRARI**. V r. 1966 bol Ferrari začlenený do impéria Fiat. V auguste 1988 Enzo Ferrari zomrel. ■

Aleberto Ascari 125 - 1950

Aleberto Ascari 500 - 1950

Antarktída

Pod Antarktídou rozumieme ľadom pokrytý kontinent, spolu s okolitými moriami a ostrovmi na južnej pologuli, južne od 60. stupňa j.z.š. V užšom ponímaní zahŕňa len kontinent, ľadom pokryté šelfové more a ostrovy. Jej rozloha je 14 100 000 km². (z toho rozloha kontinentu je 13 900 000 km²). Antarktída je najvyšším svetadielom, priemerná nadmorská výška dosahuje 2000 m. Jej povrch pokrýva súvislá ľadová pokrývka (jej maximálna hrúbka prevyšuje 4300 m), s výnimkou cca 2 500 km², tzv. oáz (napr. Bungerova oáza. Najvyšším bodom je Vinson Massif (5140 m). Z pohorí Antarktídy sa plazia najdlhšie ľadovce na Zemi (Lambertov

ľadovec 434 km, Rennickov ľadovec 257 km, Beardmoreov ľadovec 161 km). Tu namerali aj najnižšiu teplotu na Zemi (-89,2 stupňov Celzia, 21. júna 1983 na výskumnej stanici Vostok). Na území Antarktídy sa nachádza Južný pól, ktorý ako prvý na svete pokoril 14. decembra 1911 Roald Amundsen. Nemá stále obyvateľstvo, v súčasnosti na 34 výskumných staniciach v letnom polroku žije 4 000 - 5000 ľudí, v zimnom polroku 800-1000 ľudí. V roku 1961 vstúpila do platnosti medzinárodná dohoda o Antarktíde, v zmysle ktorej priestor južne od 60. stupňa j.z.š. je medzinárodným územím.

ZÁVODOVSKÉHO OSTROV

Niekoľkomesiacov v roku narúšajú pokoj sopečného ostrova obrovské kolónie hniezdiacich tučniakov. Zrejme najväčší svetový snem juhoantarktických sa koná každý rok na malom Zavodovského ostrove, ktorý patrí do Severnej skupiny Južných ostrovov. Svojou podstatou je to činná sopka. Z jej 488 metrovej vysokého krátera, ustavične stúpa horúca para a sýrovodík. Najviac tučniakov sa tiesni na severnom úzkom a teda teplejšom úbočí. Na tomto ostrove hniezdi asi 14 miliónov tučniakov. Najčastejšie sa tu vyskytuje druh tučniaka nazvaný tučmak čiapočkatý.

Žijú tu kolónie tučniakov, tuleňov a vtákov. Najbohatší je život v okrajových moriach, kde žijú rozličné druhy rýb. Ich hlavnou potravou je planktón a kôrovce. Dôsledkom dlhodobého lovu veľrýb a tuleňov hrozilo ich vyhuby, preto bola prijatá medzinárodná dohoda o zákaze ich lovu. Antarktída je najchladnejší svetadiel na Zemi. Najnižšiu teplotu -89,2°C namerali na ruskej stanici Vostok. Sú tam nepriaznivé podmienky pre život, preto tam žijú ľudia iba vo výskumných základniach. Vedci objavili obrovské nerastné bohatstvo. Sú to ložiská rúd, farebných kovov, uránu, uhlia a ropy. Nerastné suroviny sa neviužívajú lebo ich ťažba je veľmi nákladná. Antarktída nepatrí žiadnemu štátu. V roku 1959 bola uzatvorená dohoda, podľa ktorej je Antarktída medzinárodné územie.

Všetko je na webe 1.část

WORLD WIDE WEB

World Wide Web je dnes najznámejšia a najpopulárnejšia služba internetu. Je to služba, ktorá sprístupňuje celé bohatstvo internetu. Označuje sa príponou www.

EMAIL

Email je elektronická služba, ktorá je základnou súčasťou internetu. Umožní vám prijímať a odosielať správy priateľom i cudzím do celého sveta. A nič to nestojí. Každý užívateľ internetu má svoju adresu a svoju poštovú schránku, kde jednoduchým spôsobom môžete ukladať správy. Jeden z najlepších programov na písanie, prijímanie a ukladanie správ je Microsoft Outlook Express. Emailové adresy bývajú zväčša v tvare meno@sieť.krajina. Napríklad richard88@kiwwi.sk. A okrem toho môžete posilať do správ aj hudbu, video, rôzne obrázky a podobne. Čím väčší súbor pošlete, tým dlhšie sa správa odosiela alebo prijíma.

MODEM

Modem slúži na to, aby sa váš počítač pripojil ku vášmu telefónu a s ním pripojil na sieť. Bývajú rôzne. V dnešnej dobe je už minimum modem 56kB, ale aj tak sa pri niektorých stránkach na ich behnutie načakáte. 128kB je už fajn, ale najrýchlejší je ISDN, ktorý vám stránky načíta do jednej sekundy. ISDN stojí okolo 3200 Sk.

VYHĽADÁVANIE

Veľmi praktické a účinné sú vyhľadávače. Stačí napísať stručné slovo (heslo) a vyhľadá vám niektoré stránky o vašom zadanom predmete. Napríklad: použili sme vo vyhľadávачi heslo Milan Hodža (str.3), lebo sme nemali žiadne obrázky. Zadali sme slovo „Milan Hodža“ a hneď sa nám zobrazil zoznam niekoľkých stránok., odkiaľ sme obrázky použili - www.inzine.sk, www.government.gov.sk/hodza. Ako najlepší, resp. najznámejší vyhľadávač považujeme www.google.com, ktorý je dokonca bez reklám, čo umožní rýchlejšie nabehnutie a celá stránka je preložená do slovenčiny. Ale sú tu i ďalšie:

www.zoznam.sk, www.seznam.cz, www.atlas.sk, www.yahoo.com alebo www.altavista.com.

PRIDRAHÁ ZÁLEŽITOSŤ

Slovenské Telekomunikácie opäť zdraželi cenník za internet od prvého augusta. Teraz máme po Estónsku druhý najdrahší internet v Európe. Mesačný poplatok za telefónnu linku je 306,- Sk, aj keď sa ani raz za mesiac nepripojíme. Od prvého augusta sa zdraželo pripojenie na internet v slabej prevádzke z 18 na 28,-Sk a v silnej prevádzke dokonca na 60 korún za hodinu. Preto sa internet na Slovensku nerozvíja a preto sa nemôže každý spojiť so svetom. ■ **pokračovanie nabudúce**

KUPÓN: Zľava pre predplatiteľov

Využite možnosť predplatného časopisu Šialená Svetománia.
9 – 10 čísel len za cenu:

45,- SK

Celé meno: _____ Trieda: _____

Závazne si objednávam nasledujúcich 9 – 10 čísel časopisu
Šialená Svetománia za 45,-Sk.

Od čísla: _____ Podpis: _____

Sila a pohyb

Pred 300 rokmi zistil **Isaac Newton**, akým spôsobom sily vyvolávajú pohyby a ako ovplyvňujú pohybujúce sa telesá. Stanovil 3 zákony o pohybe.

PRVÝ ZÁKON

hovorí, že teleso, ktoré je v pokoji zostane v pokoji, kým naň nezačne pôsobiť sila. A kým sa teleso pohybuje svojou rýchlosťou, nezostane dovedy, pokiaľ na ňu nezapôsobí sila. Sila, ktorá to ovplyvní je gravitačná sila.

DRUHÝ ZÁKON

hovorí, že ak na pohybujúce sa teleso pôsobí sila, teleso zmení rýchlosť alebo smer. Čím väčšia sila, tým väčšia zmena v rýchlosti, alebo v smere jeho pohybu.

TRETÍ ZÁKON

A tretí zákon hovorí, že pre každú silu, pôsobiacu na určitý objekt, existuje rovnaká sila v opačnom smere, ale v rovnakej veľkosti.

SILA

Sila sa využíva na vykonávanie práce, napr. na presun ťažkého nákladu. Keď nesiete ťažký kufor hore schodami, vykonávame namáhavú prácu alebo inými slovami – vyvíjame silu.

ENERGIA

Energia nadobúda veľa rozličných foriem. Naša energia pochádza z jedla, ktoré jeme. V tomto prípade ide o chemickú energiu. Ďalšou formou energie je napríklad elektrina, ktorá vyvolá otáčanie sa elektrického motora. Aj teplo, zvuk a svetlo sú isté formy energie. Energia pohybujúcich sa telies sa nazýva kinetická (pohybová) energia. Pri zmene formy energie na iný druh nedochádza k zmene jej množstva. Nazýva sa to zachovávanie energie. ■

TEÓRIA RELATIVITY

V roku 1905 Albert Einstein objavil, že keď sa telesá pohybujú veľmi vysokou rýchlosťou – blízkou rýchlosti svetla – dejú sa čudné veci. Tieto jeho myšlienky sa stali známymi ako Teória relativity. Einstein dokázal, že ak sa hodiny v dvoch vlakoch nastavili na rovnaký čas a jeden vlak sa začne pohybovať rýchlosťou blízkou svetla, cestujúcim v stojacom vlaku sa bude zdať, že hodiny v pohybujúcom vlaku idú pomalšie. Okrem toho sa im bude zdať, že pohybujúci sa vlak je kratší. Naopak, cestujúcim v pohybujúcom sa vlaku sa bude zdať, že meškajú hodiny v stojacom vlaku a že je tento vlak kratší.

Tieto vzájomné relatívne účinky na objekty pozorovali veľakrát vedci, ktorí počas letu v prúdovom lietadle použili veľmi presné hodiny. Zdá sa, že pri vysokej rýchlosti je náš bežný cit pre čas, rozmery a pohyb nespoľahlivý.

SILA A POHYB STR. 26 – 28 (Stručná detská encyklopédia vedy a techniky)

Literatúra:

Vachek, J. a kol.: Fyzika pre 1. ročník gymnázia. SPN, Bratislava 1984.

Britney má opäť problémy

Je pekná, úspešná, bohatá. No aj napriek tomu je **Britney Spears** nešťastná. Dôvodom jej trápení je strach, že si už nikdy nenájde poriadneho chlapa. Presne povedané, myslí si, že je veľmi ťažké získať si vhodného partnera. A tak sa rozhodla hľadať pomoc u najpovolanejších – u psychiatra. Všetko sa totiž začalo rozchodom s Justinom, ktorý ju úplne vykoľajil.

„Prežívala som hrozné chvíle. Psychológ si myslí, že mám problém so zblížovaním a intimitou. Keď sa s niekým začnem spoznávať, začnem mať zábrany a zbytočne nad vzťahom premýšľať, hoci najlepšie by bolo nechať sa unášať. Povedal, že mám strach z ublíženia a zranenia.“

A v čom spočívajú jej problémy s mužmi? „Bud' sú príliš hanbliví a nevedia sa mi prihovoriť alebo ma chcú len využiť. Je ťažké nájsť chlapa, ktorý by ma mal rád ako človeka, nie ako hviezdu.“ Možno aj preto sa Britney na istý čas stiahla do ústrania. „Potrebujem prestávku, robím, na čo mám chuť. Keď sa mi príliš nedarilo, tak som stratila chuť do jedla, čo sa teraz určite zmení.“ A čo takto zmeniť postoj aj v láske? „Už som pripravená spoznávať mužov. Doteraz to nebolo možné. Potrebujem cítiť silnú duševnú spriaznenosť, aby som dokázala opäť milovať.“

V manželstve Madonny to škrípe

V manželstve **Madonny** (44) a **Guya Ritchieho** (34) sa dejú turbulentné veci. Obaja totiž absolvovali hektickú hádku, kedy si Ritchie pobalil veci a na jednu noc odišiel k priateľovi **Matthewovi Vaughnovi** a jeho žene **Claudii Schiffer**. A čo bolo dôvodom roztržky? Ritchie a Madonna sa nemohli dohodnúť, v ktorej reštrikcii budú večerať. „Len povedal, že už má toho dosť. Potom si pobalil veci a vypadol. Madonne to úplne vyrazilo dych.“

Madonna už v minulosti označila ich vzťah za búrlivý. Len nedávno sa na oslave jej 44. narodenín v Los Angeles kvôli ich spoločnému filmu, ktorý hoci nie je ešte oficiálne uvedený do kín, ale už teraz sa objavili zlé kritiky, tak pohádali, že Ritchie okamžite odletel do Londýna.

„Už sa s ňou nechcem priateľiť“

S priateľstvom expajsky **Geri Halliwell** (30) a jej kolegu z brandže **Georga Michaela** (38) je definitívne koniec. Za všetko vraj môže klip k Michaelovmu novému singlu Shoot The Dog, na ktorý už stihla cenzúra v Amerike tvrdo zaútočiť. Geri sa v klipe totiž objavila v nie príliš lichotivej pozícii – ako dotieravá speváčka, ktorá si vynucuje pozornosť a preto ju všetci vyhadzujú. Geri sa totiž k nemu nesprávala najférovejšie a podľa jeho slov ho len využívala.

MTV Video Music Awards má víťazov

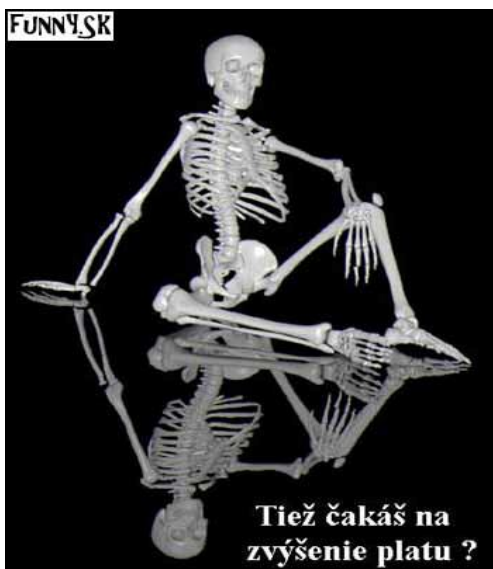

Ako sme vás informovali minulý rok o víťazoch MTV, je tu opäť jej ďalší ročník. Dnes uvidíme len toľko, že celkovým víťazom, o ktorom všetci predpokladali bol **Eminem**. Pesnička **Without Me** vyhrala cenu za najlepšie mužské video, najlepšie rapové video a najlepšia réžia.

Koho si Enrique vyberie?

Najskôr hovorili o tom, že sú len dobrí priatelia. Nežné pohľady a dotyky na slávnostnom večeri **MTV Video Music Awards** však tenisovú krásku **Annu Kurnikovovu** a speváka sladkých balád **Enriqueho Iglesiasa** prezradili a už sa nič nedalo utajiť. Na verejnosti sa správali ako zaľúbený párik, no inak to vyzeralo v zákulisí. Anna sa zrazu zmenila na žiarlivú fúriu a svojmu miláčikovu urobila poriadnu scénu, dôvodom ktorej bola atraktívna **Kylie Minogue**. Annin hnev však asi nebol až tak bezdôvodný. Enrique a Kylie totiž boli niekoľko minút úplne sami, čo horkokrvnému Španielovi stačilo na to, aby sa hlbšie zadíval do očí krásnej Austrálčanky. Bol ňou nadšený a okamžite si od nej vypýtal telefónne číslo. Na sebavedomú Annu to však bolo priveľa... len škoda, že výsledok hádky nám nie je známy.

Anne sa však nedarí ani po profesionálnej stránke. Jej snaha vrátiť sa na tenisové kurty ako skutočná kráľovná nevyšla ani po 114 pokusoch, a tak sa rozhodla skúsiť šťastie v hudobnom biznise. Vlastne len svojím menom, ktoré prepožičala pre album newyorskej kapely Binge. Jej frontman John Macom je veľkým obdivovateľom Anny. Vždy vraj túžil po tom, aby mohol byť jej zberačom loptičiek na kurte. Ved' napokon, kto by o tom nesníval... A aby sa aj oko poslucháča potešilo, onedlho sa bude nakrúcať s krásnou Ruskou videoklip na mexickej pláži.

Veliký, obrovský mnohospochodový supermarket v USA, v ktorom dostanete všetko. Šéf prijíma nového predavača, s tým, že ho vezme na deň na skúšobnú dobu, aby videl, ako sa osvedčí. Po záverečnej si ho zavolá do kancelárie:

- Tak koľko ste dnes urobil obchodov?
- Jeden, šéfe.

- Čože!? Jeden? Naši predavači urobia priemerne šesťdesiat až sedemdesiat obchodov denne! Čo ste celý deň robil!? A koľko ste vlastne utŕžil?

- Tristoosemdesiat tisíc dolárov.

Šéfovi došla reč.

- Tristoosemdesiat tisíc? Preboha, čo ste predal?

- No, prvý som predal malinký háčik na ryby...

- Háčik na ryby? Za tristo osemdesiat tisíc?

- ... potom som zákazníka presvedčil, že by si mohol zobrať ešte aj stredný a veľký háčik. Potom som ho presvedčil, že by si mal zobrať aj nejakú udicu, predal som mu tri prúty - malý, stredný a veľký. Dal som sa s ním do reči, opýtal som sa, kde bude rybáriť. Povedal, že na myse dvadsať míľ na sever. Tak som mu predal ešte poriadnu vetrovku, nepremokavé nohavice a gumáky, pretože tam dosť fuka. Presvedčil som ho, že na pobreží neberú, tak sme išli vybrať motorový čln. Potom som sa ho opýtal, čo má za auto - vyliezlo z neho, že dosť malé, čln by na ňom nemohol odvieť. Tak som mu predal ešte prives...

- A toto všetko ste predal človeku, ktorý si prišiel kúpiť jediný háčik na ryby!?

- Nie. On pôvodne prišiel kúpiť vložky pre svoju ženu. Tak som mu navrhol, že keď si teda cez víkend neužije, že by si mohol zájsť aspoň na ryby...

MUŽI VERSUS ŽENY

- Muž objavil zbrane a vynašiel lov. Žena objavila lov a kožuchy.
- Muž objavil farby a vynašiel maľovanie. Žena objavila maľovanie a vynašla mejkap.
- Muž objavil slovo a vynašiel konverzáciu. Žena objavila konverzáciu a vynašla klebety.
- Muž objavil hry a vynašiel karty. Žena objavila karty a vynašla veštenie.
- Muž objavil poľnohospodárstvo a vynašiel jedlo. Žena objavila jedlo a vynašla diétu.
- Muž objavil priateľstvo a vynašiel lásku. Žena objavila lásku a vynašla manželstvo.
- Muž objavil obchodovanie a vynašiel peniaze. Žena objavila peniaze a vtedy sa začali problémy....

Rozbil sa nám kávovar, šéfe...

